

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Szerző: Jászi Oszkár
Cím: M. kir. gyakorlati ész

Forrás: Világ

Bp.

1918 VII. 21

(Köt. v. füz.) (Old: 385.85, 1918)

Osztályozás

Tárgy 385.85

Hely

Idő "1918"

Személy

M. kir. gyakorlati ész

Vagy:

Hogyan lehet szuronnal és gorombás-kodással jó közlekedést csinálni?

A gyakorlat emberei nagyon büszkék arra, hogy nincs elméleti tudásuk. Ezen az alapon megvetik a theóriák embereit. Ők tudják, hogy erőszakkal és durva szóval mindent meglehet csinálni: mandátumot, közigazgatást... tehát villamosközlekedést is.

Villamosközlekedésünk tudvalevőleg már a békében csapnivaló rossz volt, hisz úgy az állam, mint a főváros mindig elmulasztották a hatalmas társaságokkal szemben ellenőrzési jogukat gyakorolni. Tehát nem készültek modern kocsitípusok, a személyzet és a közönség egészségét és testi épségét védő berendezések. Azután jött a háború: az egész üzemi felszerelés tönkrement, a kocsivezetőket behívták, minden nyersanyagot a hadsereg elrekvirált, rettenetesen elgyötört, rosszul fizetett és túlmunkát végző személyzet látja el a forgalmat... A balesetek száma horribilisan emelkedett...

Mit szól mindezekhez a rendőri ész? — Nagyon egyszerű, mondja a gyakorlat napoleoni embere: hátul lesz a felszállás, elől a leszállás! Punktum! Aki nem engedelmeskedik, azt rendőreimmel és katonáimmal megdöngönyöztetem, bekisértelem, megbírságolom! És nem lesz többé baleset...

Mikor ez a famózus rendelet megjelent, rögtön mondtam: Ez egy óriási együgyű-

ség, mely rengeteg időbe, bosszúságba, egészségbe és balesetbe fog kerülni. Rögtön tollat is fogtam, hogy tiltakozzam a gyakorlat embereinek bölcsesége ellen. De nem mertem. — Az elméleti ember óvatossága meggátolt benne: Hogyan szóljak én bele olyan dolgokba, amihhez nem értek? Végre is a rendőrségnek módjában volt minden gyakorlati véleményt meghallgatni e kérdésben — jelentette a hivatalos kommuniké.

Azóta keservesen meggyőződtem róla, hogy az a m. kir. gyakorlati ész minden téren csak azt a bölcseséget jelenti, mely szuronnal és gorombasággal akarja megoldani a társadalmi kérdéseket. Ma már a vak és a legjámborabb nyárspolgár is láthatja, amit különben minden épeszü ember a szörnyű rendelet kibocsátása után egy perccel tudott, hogy

- a) a kocsi belsejében életveszélyes tolongás lesz;
- b) a finom pesti publikum szokásai szerint cudarul inzultálni fogják egymást az emberek;
- c) beteg ember, asszony, öreg, gyermek csak életveszéllyel gázolhat át a túltömött kocsiin;
- d) mindenki, aki nem autótulajdonos vagy aki nem tudja a horribilis bérkocsipénzeket fizetni, podgyászával nem juthat el a vasutra;
- e) az agyonkínzott emberek az életveszélyes boxolódás helyeit inkább az állomás előtt le fognak ugrani;
- f) a kofák és más szegény emberek kegyerüket veszítik;
- g) a kocsivezetők a sok ajtónyitogatástól

fordul: ankétet rendez a miniszter elnöklése alatt! Ankét kell nekik! Ujabb naplopás, szónoklás és fontoskodás! Pedig egy garas árajózan észszel ankét nélkül is lehet tudni, hogy a balesetek csökkentésének s jobb közlekedésnek nincs más módja, mint

- a) javítani a személyzet fizetését és csökkenteni a munkaidőt;
- b) szabadságot a kocsivezetőket s helyeiket azokkal betölteni, kik ma a rendfenntartás címén lopják szuronyosan a napot;
- c) szaporítani a női kalauzokat a fel- és leszállás jobb ellenőrzésére;
- d) nyersanyagot kérni a hadseregtől új kocsigyártásra...

Igy lehetne — valami nagyon keveset! —
reumát kapnak és belegek lesznek;
h) a gyengébb kalauznók kidőlnek a szörnyű tumultusban;

i) a balesetek száma csak látszólag csökken, mert ha a főkocsi talán ritkábban indul is el a felszállás befejezte előtt, a mellékkocsin marad a régi állapot és szaporodni fognak a ki nem mutatható balesetek: zuzódások, hasbadófések, terhes asszonyok, vérkeringési zavarban szenvedők megnyomorítása, a leugrásokból származó törések;

j) rengeteg ember késik le napimunkájáról, rengeteg óra telik el ácsorgással, rengeteg ember munkája vész el szuronyos naplopásban...

Mindezt csak most kezdi látni a magyar királyi gyakorlati ész s mitán se szurony, se gorombaság nem használ harmadik és utolsó mentőárához segíteni az általános lerongyolódás közepette. Másképp nem lehet. A világ minden szuronya és gorombasága sem segít... De a m. kir. gyakorlati ész mindezt nem hiszi... ő nagyon megveti az „elméletet“.

Jászi Oszkár.